

1./ Az indítvány benyújtásának befogadhatósága:

a) A megtámadott jogszabály pontos megjelölése:

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 2020. január 1. napján hatályba lépett 29/D. (1) és (3) bekezdése szerint:

(1) „A négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezményét érvényesítő magánszemély az összevont adóalapját [29. §] - minden más kedvezményt megelőzően - a négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezményével csökkenti.”

(3) „Négy vagy több gyermeket nevelő anyának minősül az a nő, aki vér szerinti vagy örökbefogadó szülőként az általa nevelt gyermekekre tekintettel

a) családi pótlékra jogosult, vagy

b) családi pótlékra már nem jogosult, de jogosultsága legalább 12 éven keresztül fennállt,

és az a) és b) pont szerinti gyermekek száma a négy főt eléri, azzal, hogy a b) pont szerinti gyermekkel esik egy tekintet alá az a gyermek is, aki után a családi pótlékra való jogosultság a gyermek elhunytja miatt szűnt meg.”

b) Rövid tényállás:

Első feleségemmel 2006. augusztus 19-én kötöttem házasságot, mely házasságból [REDACTED] [REDACTED] utónevű [REDACTED] valamint [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] születtek. A feleségem váratlanul, hirtelen szívhalálban 2013. [REDACTED] [REDACTED]-án meghalt. Haláláig együtt neveltük a gyermekeket, mindketten munkaviszonyban álltunk.

2014. [REDACTED] [REDACTED] napján újabb házasságot kötöttem. Második feleségem a

házasságkötéssel négy gyermekem nevelésére kötelezettséget vállalt, őket szeretettel befogadta, sajátjaként neveli őket. Házasságkötésünk napjától együtt gondoskodtunk az ő kiskorú gyermekével együtt már öt gyermekről. Vezető beosztásban lévő munkaviszonyunkat egyikünk sem szüntette meg.

2018. [REDACTED] [REDACTED] napján megszületett közös leánygyermekünk, azóta hat gyermekünk ellátásáról együtt, közös háztartásban gondoskodunk, a mindennapi feladatokat közösen látjuk el. Öt gyermekünk időközben iskolai tanulmányait is megkezdte. Feleségem a hatodik gyermekünk születése után nyolc hónappal újra munkába állt, hogy a gyermekek számára a megfelelő életszínvonalat biztosítani tudjuk.

A négy vagy több gyermeket nevelő anyák munkaerőpiacra való visszatérésének ösztönzésére a Szja tv. 29/D. §-a 2020. január 1. napjától a négy vagy több gyermeket nevelő anyák összevont adóalapját csökkentő kedvezményt vezetett be. A támadott 29/D. § (3) bekezdése szerint azonban a fenti kedvezményben csak vérszerinti, valamint örökbefogadó anyák részesülhetnek, a kedvezményt ezért egyikőnk sem veheti igénybe. A rendelkezés meglátásunk szerint indokolatlanul fosztja meg gyermekeinket havonta egy jelentős összegtől, amit az ő nevelésükre, továbbtanulásukra, különórákra, sport foglalkozásokra fordíthatnánk.

c) Jogorvoslati eljárás hiánya:

Nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló más jogorvoslati eljárás, mert a jogsérelem a sérelmezett jogszabályi rendelkezések hatályosulása folytán, bírói döntés nélkül következett be (Abtv. 26. § (2) bekezdés).

2./ Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje:

Az indítványban sérelmezett Szja tv. 29/D. § (1) és (3) bekezdései 2020. január 1. napján léptek hatályba, így az indítvány benyújtásának határideje 2020. június 29. napja az Abtv. 30. § (1) bekezdés alapján.

3./ Az indítványozó érintettsége:

Az alkotmányjogi panaszban megjelölt jogszabályi rendelkezések közvetlenül hatályosultak, valamennyi indítványozót – a később kifejtettek szerint - közvetlenül és ténylegesen érintik. A gyermekek édesanyjának halála miatt a jogszabály alapján járó adókedvezményből családukat a jogalkotó indokolatlanul zárta ki. A támogatást sem én, sem pedig második feleségem nem tudja érvényesíteni, annak ellenére, hogy 6 éve a házasságkötéssel vállalta a gyermekek nevelését, akiket azóta közös háztartásban nevelünk, a gyermekek anyaként szólítják és fogadják el.

4./ Annak bemutatása, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés alkalmazása vagy közvetlen hatályosulása során felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés:

Az indítványban megjelölt jogszabályi rendelkezés (Szja tv. 29/D. §) a család évében került megalkotásra, a gyermekvállalási kedvet kívánta segíteni, illetve a meglévő gyermekekre tekintettel a családtámogatási rendszert érdemben javítani. Célja továbbá a négy vagy többgyermekes anyák munkkerőpiacra való visszatérésének ösztönzése.

Az Alaptörvény L) cikk (1) és (2) bekezdései szerint „Magyarország védi a házasság intézményét mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját. A családi kapcsolat alapja a házasság, illetve a szülő-gyermek viszony. (2) Magyarország támogatja a gyermekvállalást.”

Az Alkotmánybíróság 10/2015. (V. 4.) AB határozata szerint „[a] diszkrimináció tilalma az Alkotmánybíróság gyakorlatában a jogrendszer egészét átható alkotmányos alapelvként kapott értelmezést. Ez alapján valamely megkülönböztetés alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható jogalanyok között tesz különbséget

anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne {vö. 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [244]}. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján a tilalom elsősorban az alapvető jogok tekintetében fennálló megkülönböztetésekre vonatkozik, ugyanakkor kiterjeszthető a teljes jogrendszerre, mivel „»[...] az ott felsorolt diszkriminatív megkülönböztetések nemcsak az alapvető jogok védelmi körébe tartozó jogszabályokban, hanem bármely jogszabályban előfordulhatnak. Joggal feltételezhető, hogy az Alaptörvény értékrendje szerint ezek a megkülönböztetések akkor is tilosak, ha nem az alapvető jogok védelmi körébe eső tárgyakat szabályozó jogszabályok tartalmazzák. A tilalom ugyanis nem az alapvető jogok egyenlőségét szolgálja, amelyet az I. cikk és az Alaptörvény más rendelkezései különben is biztosítanak, hanem éppen az ott megjelölt (változatlan) tulajdonságok szerinti megkülönböztetést tiltja.« {42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [42]}

A megkülönböztetések alkotmányosságának megítélésére alkalmazott teszteket az Alkotmánybíróság már számos korábbi döntésében rögzítette. Összefoglalva: az Alkotmánybíróság más mércét alkalmaz az alkotmányos alapjogokat érintő diszkriminációra – az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített szükségesség/arányosság tesztjét –, s más mércét arra az esetre, ha a diszkrimináció-tilalmat az alapjogokon kívüli egyéb jogok tekintetében vizsgálja. Itt akkor állapít meg az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenes megkülönböztetést, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes {l. különösen: 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [54]; 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [166]; 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41]; 1/2013. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [89]; 3087/2013. (III. 27.) AB határozat, Indokolás [37]; 23/2013. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [87]; 3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [56]}.” {14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [31]–[32]}.” {Indokolás [19-20]}

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése alapján valamely megkülönböztetés alaptörvény-ellenessége akkor állapítható meg, ha a jogszabály alkotmányos indok nélkül tesz különbséget a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben lévő – homogén csoportba tartozó – jogalanyok között. Alkotmányjogi szempontból a különbségtétel akkor nem

fogadható el, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka, vagyis önkényes.

Véleményünk szerint a támadott – és egymással szorosan összefüggő – rendelkezésekkel összefüggésben az alkotmányos indokot nélkülöző diszkrimináció több összefüggésben is megállapítható.

1) Elsőként férfiak és nők között, mivel a gyermek nevelése terén egyedül az anyát részesíti kedvezményben, a családon belül a gyermek nevelése terén igazolható ok nélkül különbséget tesz a szülők között a kedvezmény igénybevételénél. Az utóbbi időben a családon belül is szemléletváltozásra került sor, a családon belül a férfi-nő szerepek megváltoztak. A nők munkába álltak, önállósodtak, a férfiak pedig egyre jobban szerepet vállaltak a háztartási munkákban, gyermeknevelésben, gondozásban. Alátámasztja ezt az is, hogy apás szülésekre kerül sor, az édesapák is igénybe vehetik a gyedet, gyest, a gyermek betegsége esetén táppénzre mehetnek. A szülőket közös felelősség terheli a gyermeknevelésben. A jogszabályi szövegezésből azonban az a következtetés vonható le, hogy az apával ellentétben az anya "elsőbbséget" élvez a gyermeknevelésben, amikor az "általa nevelt gyermekekre tekintettel" kapja meg a személyi kedvezményt. Ha elfogadjuk a feleségem kérelmére az Emberi Erőforrások Minisztériuma által írt – jelen indítványhoz mellékelteként csatolt – választ, mely szerint a jogalkotó az anyák kettős – a munkahelyen és a családi teendők terén egyszerre tanúsított – erőfeszítéseit kívánta elismerni, ugyanez megállapítható az apa személyében is, mégsem adott választási lehetőséget a kedvezmény igénybevételére a szülőknek, ahogy tette ezt a családi pótléknál, családi adókedvezménynél.

A 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Polgári Törvénykönyv) Családjogi Könyve alábbi szakaszai is ezt támasztják alá: 4:1 § szerint a törvény védi a házasságot és családot. A 4:152 § értelmében a szülők joga és kötelezettsége, hogy a gyermeket gondozzák, a gyermek megélhetéséhez és felnevelkedéséhez szükséges feltételeket biztosítsák. A 4:3 § szerint a házastársak a házasélet és a család ügyeiben egyenjogúak, jogaik és kötelezettségeik egyenlőek.

2) Másrészről a vérszerinti apa, amikor újabb házasságot köt, nemcsak a saját, hanem a gyermekei érdekeit is szem előtt tartja, hiszen a gyermeknek joga van

ahhoz, hogy családban nevelkedjen. A mostohaanya pedig kötelezettséget vállal a házasságkötéssel arra is, hogy az együttélés ideje alatt gondoskodik a mostohagyermek tartásáról, nevelésről.

A Ptk. Családjogi Könyv 4:2 § (3) bekezdése szerint: ha a gyermek nem nevelkedhet saját családjában, akkor is biztosítani kell számára, hogy lehetőleg családi környezetben nőjön fel. Ezért az új Ptk. már úgy rendelkezik, hogy a vérszerinti gyermek, mostohagyermek egy sorban jogosultak a tartásra. A mostohaap is jogosult a családi pótlékra, a törvény e vonatkozásban nem tesz különbséget anyagi téren a vérszerinti, illetve mostohaanya között, melyből az is következik, hogy a mostohaanya sérelmet szenved a négy vagy több gyermeket nevelő anyákat megillető személyi jövedelemadó kedvezmény vonatkozásában annak ellenére, hogy a gyermekekről teljes mértékben gondoskodik a vérszerinti anya helyett.

Feleségem, aki vérszerinti édesanyjuk helyett anyjukként neveli gyermekeimet a saját gyermeke és közös gyermekünk mellett, és teljes munkaidőben dolgozik, összehasonlítható helyzetben van azon – az Szja. tv. 29/D. § (3) bekezdésében nevesített – négy vagy több gyermeket nevelő vérszerinti és örökbefogadó anyákkal, akik gyermekeiket szintén saját háztartásukban nevelik, és emellett munkába is álltak. Meglátásunk szerint azonban a kedvezmény terén megjelenő különbségtétel önkényes és a rendelkezés céljával is ellentétben áll.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma azt tanácsolta, hogy feleségem fogadja örökbe a gyermekeket, ezt azonban lelkiismereti okokból nem tartjuk elfogadhatónak különösen nem anyagi juttatásért.

3) Véleményünk szerint továbbá alkotmányos indok nélkül hátrányos megkülönböztetés éri gyermekeinket is a más nagy családban született és nevelkedő gyermekekkel összehasonlítva, mert azon gyermekek, akik szülei e kedvezményben nem részesülnek, elesnek egy többlet jövedelemtől, ami tanulmányaikra fordítva több lehetőséget biztosítana nekik többek között a továbbtanulás, sportolás terén. Sérül ezáltal a gyermekek XVI. cikk (1) bekezdésben foglalt neveléshez és gondoskodáshoz való joga, valamint a Gyermekek jogairól szóló New York-i Egyezmény szerinti legjobb érdekük is. A rendelkezés ellentétes a Ptk. 4:2 §-ában foglaltakkal is, mely szerint a családi jogviszonyokban a gyermek érdeke és jogai fokozott védelemben részesülnek.

5./ Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése:

Alaptörvény XV. cikkének (1-3) bekezdése:

(1) bekezdése: A törvény előtt mindenki egyenlő.

(2) bekezdés: Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) bekezdés: A nők és férfiak egyenjogúak.

Alaptörvény XVI. cikkének (1) és (3) bekezdése:

(1) bekezdés: Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsifejlődéséhez, szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

(3) bekezdés: A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magába foglalja gyermekük taníttatását.

6./Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Személyes adataink nyilvánosságra hozatalához nem járulunk hozzá.

Diósd, 2020. június 23. napján

Tisztelettel:

Saját nevünkben, valamint gyermekeink törvényes képviselőjében eljárva:

[Redacted signature area]